

Avondprogramma Filosofenfontein 2021-2022

Dinsdag 9 november 2021 om 20 uur in de kapel van Filosofenfontein

Jan Dumon over “Synodale kerk”

Sinds zijn aantreden in 2013 pleit paus Franciscus voor een synodale Kerk. Een synodaal proces dat moet uitmonden in een bijeenkomst van de Bisschoppensynode in 2023 is intussen van start gegaan. De bedoeling van de avond is niet alleen de essentiële informatie over dit wereldwijde proces te bezorgen maar ook en vooral na te denken over de inzet van dit hele proces. Tegenover de sinds eeuwen overheersende klerikale kerkvisie en praktijk gaat het immers om een radicaal andere gestalte van de kerk. Maar toch heeft het niets met nieuwlichterij te maken : deze kerkvisie heeft stevig Bijbelse wortels en trekt ook de herbronning die in het Tweede Vaticaans Concilie werd aangevat verder door. Wij zullen dus ruime aandacht geven aan deze wortels. Dat laat ook toe te begrijpen dat de inzet van deze ‘beweging’ niet louter binnenkerkelijk is maar een andere verhouding impliceert van de kerk tegenover de bredere samenleving. Tegelijk helpt het te verstaan waarom er ook, naast veel enthousiasme, ook zoveel weerstand is ontstaan tegen een synodaal kerkproject.

Onze benadering wil niet alleen de blik richten op de ‘grote Kerk’ en haar institutionele vormgeving maar de betekenis van synodaliteit op het lokale vlak en als ‘lifestyle’ voor christenen belichten. Daarom komt ook de vraag aan de orde : wat heeft synodaliteit met democratie te maken?

Jan Dumon(1942) was, na studies filosofie en theologie aan de KULeuven en de Gregoriana in Rome vanaf 1971 werkzaam in de priesteropleiding en aan de universiteit in Zaïre (nu D.R.Congo) ,in 1967 werd hij pastoor van de Universitaire parochie aan de KULeuven en even later tevens voorzitter van Broederlijk delen. In 1999 werd hij directeur van Missio België. Benoemd in 2005 tot secretaris generaal bij de Pauselijke Missiewerken in het Vaticaan, was hij , tot aan zijn emeritaat in 2015 maar ook erna, vooral geëngageerd in de ambtsopleiding van de lokale kerken wereldwijd, leerde hij tevens van binnenin de klerikale cultuur in de Romeinse Curie kennen en mocht hij de eerste stappen meemaken van paus Franciscus op de lange weg naar een synodale kerk...

Dinsdag 25 januari 2022 om 20 uur via Zoom sessie

Hendrik Van Moorter over “Spiritualiteit van het ouder worden”

Hoe kan de oudere mens zin geven aan zijn leven in onze hedendaagse westerse wereld?

De dominante waarden zijn gericht op de jeugd: kracht, schoonheid, snelheid, autonomie...

Dit draagt bij tot een negatieve kijk op de ouderdom.

Het model van de levensloop wil een andere weg tonen. Vanaf de geboorte tot de dood ontwikkelt de mens zich tot meer liefde. Het ego wordt kleiner en de mens gaat zich meer beleven als een deel van een groter geheel. Het krijgt verschillende namen: God, de kosmos, moeder Natuur...

Hendrik Van Moorter was tot aan zijn pensioen werkzaam als psychiater in een Observatie en Behandelingscentrum voor kinderen. Hij had een bijzondere interesse in kansarme gezinnen. Sinds zijn pensioen sloot hij zich aan bij een groep van christelijke meditatie en bij de lekendominicanen in Vlaanderen.

Dinsdag 8 februari 2022 om 20 uur via Zoom sessie

Frans Maas over “Sint Jan van het Kruis als mysticus voor vandaag?”

Johannes van het Kruis (+1591) staat samen met Theresia van Avila, behalve voor de hervorming van de Karmel, voor poëzie in de Spaanse bruidsmystiek. Deze mystieke verbeelding verwoordt de relatie

met God naar het model van de liefde tussen twee mensen. Binnen de traditie van de bruidsmystiek leggen zij een eigen accent. Zij hebben een grote aandacht voor de lotgevallen van de menselijke psyche in het proces van geestelijke groei. Johannes van het Kruis biedt op een eigen meesterlijke wijze zicht op het klassieke drievoudige ritme in de opgang naar God: hoe het enthousiast begint, hoe er slijtage in komt en zelfbehoud een rol speelt en hoe de volgroeide godsliefde uiteindelijk een integrerend moment wordt in de omgang met de wereld en de mensen. Het onthoudend voorbijgaan aan de schepping wordt dan ingehaald door een godsverhouding die alle aardse werkelijkheid insluit. In het holst van de nacht laat het licht van de morgen zich vermoeden en zien. Of zoals de Amerikaanse studentenpastor Daniel Berrigan ooit schreef: 'In zijn bestaan gebeurde iets verbazingwekkends: alsof, buiten het seizoen, in de verlaten straat een muur van forsythia's in bloei openbrak. Aan Johannes van het Kruis werd gegund wat aan nauwelijks een sterveling gegeven wordt: toegang tot het geheim van de liefde en zo inzicht in de structuur van het universum'.

Frans Maas (Turnhout, 1946) doceerde systematische theologie in Tilburg en was vanwege de Stichting Thomas More als bijzonder hoogleraar verbonden aan de Universiteit Utrecht. Tot 2011 was hij werkzaam als hoogleraar Spiritualiteit aan de Radboud Universiteit Nijmegen en als onderzoeker aan het Titus Brandsma Instituut. Hij publiceert over spiritualiteit, theologie en religie in de hedendaagse cultuur

Zaterdag 12 maart en zaterdag 19 maart 2022 van 10u tot 12u in de kapel van Filozofenfontein

Peter Schmidt over "De Bijbel ontdekken"

De Bijbel vormt een eeuwige uitdaging om ontdekt te worden. Tijdens de eerste samenkomst wordt aandacht gevraagd voor de gelijkenissen en verschillen die in de teksten van de evangelies zitten. Het is belangrijk om dat gevoel van op het spoor komen te ondervinden om zo de diepere betekenis van een tekst te ontdekken en de smaak voor onderzoek te krijgen.

Na deze eerste exploratie zullen we naar een specifieke tekst gaan om die uit te diepen en hem zo in zijn spirituele rijkdom tot volle recht te laten komen.

Peter Schmidt studeerde klassieke filologie in Leuven en bijbelwetenschappen in Rome. Hij promoveerde in de theologie aan de K.U.Leuven, waar hij ook doceerde. Hij was hoofdbibliothecaris, geestelijk directeur en president van het Bisschoppelijk Seminarie in Gent en hij was als kanunnik verbonden aan de Sint-Baafskathedraal. Hij doceert aan diverse kerkelijke instellingen in Vlaanderen en Nederland, was voorzitter van de Vlaamse Sectie van de Europese Vereniging voor Katholieke Theologen en is lid van de Europese Academie voor Wetenschappen en Kunsten te Wenen. Hij is auteur van o.a. Het Lam Gods, In de handen van mensen en Ongehoord. Christen zijn volgens de Bergrede.

Dinsdag 29 maart 2022 om 20 uur in de kapel van Filozofenfontein

Stephan van Erp over "Leven vanuit het mysterie van de werkelijkheid: De luisterende spiritualiteit van Rowan Williams"

De reden om te geloven, om God lief te hebben, is het liefhebben door God zelf. Aldus Rowan Williams, de voormalige Aartsbisschop van Canterbury, en een van de grote spirituele denkers van onze tijd. Volgens hem hoeft het geloof geen bezwering te zijn. Geloven is geen manier om betekenis te geven aan het leven. Het is geen aanvulling van een tekort, maar een verlangen naar de volheid die de bron van het leven is. Zijn visie op spiritualiteit is tegendraads. In zijn functie als politiek leider van de wereldwijde Anglicaanse gemeenschap moest hij moeilijke beslissingen nemen over vrouwen in het

kerkelijk ambt en over de kerkelijke zegening van homorelaties. Hij kreeg veel tegenwerking. Daarmee is hij een voorbeeld voor mensen die putten uit de christelijke wijsheidstradities om antwoorden te zoeken op de spirituele uitdagingen van onze tijd.

Stephan van Erp is lekendominicaan. Hij is professor fundamentele theologie aan de KU Leuven. Hij is daar ook houder van de Leerstoel Vrouwen van Bethanië en coördinator van de onderzoekseenheid Systematische Theologie en Religiewetenschap. Hij is eveneens coördinator van de Research Group Fundamental and Political Theology en directeur van het Interfaculty Centre for Catholic Thought. Op dit moment is hij ook Edward Schillebeeckx Hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen en Professorial Fellow aan het Institute for Religion and Critical Inquiry van de Australian Catholic University, en Director van het KUL/AdMU Research Centre for Catholic Theology and Social Justice in Manila.

Zijn onderzoeksveld is filosofische en fundamentele theologie, met name de verhouding van geloof en rede, en de plaats van de theologie aan de universiteit. In zijn onderzoek verkent hij de relatie tussen methodologische vragen en politieke theologie, met name in de ontwikkelingen die aangeduid kunnen worden met de term 'mondiaal katholicisme'. Hij heeft expertise in de theologie van Edward Schillebeeckx, Hans Urs von Balthasar, Karl Rahner en Rowan Williams. Op dit moment werkt hij aan een FWO-onderzoeksproject over Edward Schillebeeckx, een Templeton-project over metafysica, contemplatie en het religieuze leven, en aan een internationaal project over katholiciteit.

Dinsdag 5 april 2022 om 20 uur in de kapel van Filosofenfontein

Bernard De Cock over “Ein deutsches Requiem”

Ein deutsches Requiem, opus 45 voor koor, orkest, bariton en sopraan is een centraal werk in het oeuvre van Johannes Brahms. Hij schrijft dat oratorium niet in één trek: er gaan vijftien jaren overheen vooraleer het af is, in 1868. Het heeft een universeel-humanitaire bestemming en zeer weinig gemeen met een klassieke dodenmis. Het werk is dan ook niet liturgisch.

Brahms kiest zelf teksten uit de (Duitse) Bijbel. Ze zijn een troost voor de overlevenden: meditatie over de dood in het algemeen vanuit ‘menselijk’ standpunt. Brahms stelde zelfs voor om ‘deutsches’ te vervangen door ‘menschliches’. In de partituur overheerst het koor op de solisten: het collectieve (de overlevenden) op het individuele (de dode).

Bernard de Cock neemt ons mee in een tekstuele en muzikale analyse van dit boeiende en sterk emotionele muziekwerk.

Bernard de Cock is dominicaan, doctor in de Theologie. Hij was studentenpastor aan de UGent, voorzitter van de Vlaamse Universiteitspastoraal, nationaal aalmoezenier van de Gezinsgroepen en stichtend lid van de werkgroep Homo en Geloof. Hij doceerde aan het Lemmensinstituut te Leuven. Kreeg van Pax Christi de titel ‘Ambassadeur voor de Vrede’. Hij was stichtend lid van de gemeenschap Mirte en bijna veertig jaar lang cantor-voorganger in Dominicus Gent. Binnen de Orde is hij socius van de provinciaal, regens van de studies en prior van het klooster van Brussel.

Dinsdag 26 april 2022 om 20 uur in de kapel van Filosofenfontein

Luk Vanlanduyt over “Jongvolwassenen en levensbeschouwing”

In het project Bridging the Gap werd geprobeerd om de levensbeschouwing(en) bij jongeren in kaart te brengen. Naast een uitgebreide bevraging aan de hand van een enquête waren er ook kwalitatieve gesprekken.

Het onderzoek bevat deelonderzoeken waarin gevraagd wordt hoe jongvolwassenen zichzelf situeren, wat de impact is van de levensbeschouwelijke traditie op het eigen ethisch handelen, visie, ervaringen

enz. Daarnaast werd nagegaan welke factoren (thuis, school...) al of niet een verzwakkende of versterkend effect hebben. En wat was de rol van het levensbeschouwelijk onderwijs en verenigingen? De uitgebreide analyse toont enkele merkwaardigheden die we willen toelichten tijdens deze avond. We kijken naar vragen zoals: in welke mate staan jongeren open voor levensbeschouwing op zich? Hoe kijken zij naar het vak levensbeschouwing / godsdienst op school? Welke impact hebben ouders / familie op levensbeschouwing? Wat kunnen we hieruit leren voor de toekomst? Wat zijn levensbeschouwelijke triggers? Hoe zit het met onverschilligheid? En openheid voor andere levensbeschouwingen? Wat zeggen de cijfers wel (en wat niet)? En wat dient verder onderzocht te worden en welke hypothesen kunnen we formuleren? En hoe zien we de toekomst...?

Luk Vanlanduyt (° 1965, Roeselare). Echtgenoot en vader van 3 (bijna volwassen) kinderen. Na studies filosofie, godsdienstwetenschappen, theologie (KUL) en muziek (Lemmensinstituut), werkzaam in het onderwijs eerst als leraar godsdienst later als lerarenopleider (Religie Zingeving en Levensbeschouwing, ICT en onderwijs). Was betrokken bij diverse ICT-projecten (Bednet, EduBIT, Klascement, onderzoeker UGent en verantwoordelijke van enkele Europese ICT-projecten). Actief bestuurder binnen ILCoS vzw (Interlevensbeschouwelijke competenties op school) en ondersteuner van beginnende non-profitverenigingen. Sinds 2020 onderzoeksmedewerker in het project Bridging the Gap KUL (levensbeschouwing bij jong-volwassenen), naast docent in de lerarenopleiding en de opleiding informatiebeheer.

Dinsdag xx mei 2022 om 20 uur in de kapel van Filosofenfontein

Kris Gelaude “De stille kracht van poëzie” muzikaal opgeluisterd door de violiste Katrijn Minten

De poëzie van Kris Gelaude staat dicht bij het leven. Dat is een bewuste keuze. Kris wil haar poëzie toegankelijk houden voor iedereen. Ze heeft een spiritueel draagvlak en zoekt vaak naar zingeving. Maar ze doet dat op zo'n manier dat ook de niet gelovige er herkenning kan in vinden. Kris brengt ons een bloemlezing uit haar werk van de voorbije 20 jaar.

Kris Gelaude is autodidact.

Zij werd in Vlaanderen vooral bekend als schrijfster van columns, van poëtische en van spirituele teksten.

Naast de publicatie van 9 boeken werkte zij mee aan het christelijk opinieblad Tertio, het magazine van het Universitair Ziekenhuis Gasthuisberg in Leuven, de uitgaven van Muurkranten (Brugge), van Symposion (Brugge) en het Brusselse Catechesehuis. En tot op vandaag aan het Tijdschrift voor spiritualiteit TGL.